

A nők elleni erőszakban érintett áldozatoknak joga van anyagi kompenzációhoz jutni. Ennek lehetőségét az Európai Unió 2004/80/EK irányelve, valamint 2012/29/EU Irányelve (a továbbiakban: Áldozatvédelmi Irányelv) teremtette meg, mely rendelkezéseket ma már a magyar jog is tartalmazza.

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény alapján állami forrásból a bántalmazottak azonnali pénzügyi segélyre és állami kárenyhítésre lehetnek jogosultak. Lehetőség van továbbá az anyagi kárpótlás iránti igény érvényesítésére az elkövetővel szemben is. Erre már a büntetőeljárás során ún. polgári jogi igény érvényesítésével, illetve polgári per keretében kártérítés, valamint személyiségi jog megsértése miatt sérelemdíj címén van mód.

AZ AZONNALI PÉNZÜGYI SEGÉLY

Az azonnali pénzügyi segély célja, hogy a bűncselekmény (és a tulajdon elleni szabálysértés) eredményeként kialakult egzisztenciális **krízishelyzetet orvoslja**. Krízishelyzetnek minősül, ha az áldozat a történetek következtében a mindennapi megélhetéséhez szükséges kiadásait nem tudja fedezni, vagy egyéb olyan költségek merülnek fel, amelyeket nem tud megfizetni, vagy amelyeknek megfizetése veszélyezteti a megélhetését.

Pénzügyi segélyt csak közvetlenül a bűncselekmény (vagy a tulajdon elleni szabálysértés) elkövetésétől számított **8 napon belül** lehet igényelni **bármely áldozatsegítő szolgálatnál**. A segélyt kizárólag meghatározott célokra lehet felhasználni, úgymint lakhatás, ruházkodás, utazás, ételmeztetés, orvosi költségek, illetve kegyeleti kiadások.

AZ ÁLLAMI KÁRENYHÍTÉS

Állami kárenyhítésben az az áldozat részesíthető, akinek sérelmére **szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekményt** követtek el, és ennek következményeként **testi épsége, egészsége súlyosan károsodott**. Az áldozaton kívül a sértett egyes közeli hozzátartozói, eltartottjai, és az a személy is jogosult lehet kárenyhítésre, aki az elhunyt sértett eltemettetéséről gondoskodott. A kár összegét és a bűncselekménnyel való okozati összefüggést minden esetben bizonyítani szükséges. A kérelmet a bűncselekmény elkövetésétől számított **1 éven belül** lehet benyújtani **bármely áldozatsegítő szolgálatnál**. Az állami kárenyhítés egy összegben, vagy rendszeres kifizetesként, havi járadék formájában is megvalósulhat.

Mind az azonnali pénzügyi segély, mind az állami kárenyhítés igénybevételének feltétele, hogy a bűncselekmény miatt **feljelentést tegyen** az érintett, továbbá az **áldozati státusz igazolása**, melyet a rendőrség vagy az áldozatsegítő szolgálat állít ki.

A POLGÁRI JOGI IGÉNY

A büntetőeljárásban jelenleg **a bűncselekmény közvetlen következtében keletkezett kár** megtérítése ún. polgári jogi igényként érvényesíthető. 2021. január 1-jétől kezdődően már sérelemdíjra irányuló igény is érvényesíthető büntetőeljárásban. **Sérelemdíj** a személyiségi jogsértéssel okozott nem vagyoni sérelem pénzbeli ellentételezéseként követelhető, melyek különösen az élet, a testi épség és az egészség, a személyes szabadság, a magánélet és a magánlakás, a becsület és a jó hírnév, a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog; valamint a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése, illetve a személy hátrányos megkülönböztetése.

A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, illetve sérelemdíj iránti igény **gyorsított per** keretében érvényesíthető, ha a bíróság jogerősen megállapította a bűncselekmény elkövetését, és még nem került sor korábban sem polgári jogi igény megítélésére, sem polgári per megindítására. A gyorsított per egy ugyanolyan polgári peres eljárás, mint a fenti sérelemdíj iránti eljárás, ugyanazok a formai és tartalmi kellékek, csak egyszerűsített eljárási szabályokkal, melyek a következők: a bíróság a döntéshozatalkor soron kívül jár el, a gyakorlatban egy ilyen eljárás néhány hónap alatt lezárul. A bíróság a pert főszabály szerint tárgyaláson kívül bírálja el, ha pedig szükséges tárgyalást tartani, az elsősorban elektronikus formában zajlik – ezáltal elkerülhető, hogy az áldozat a bűncselekmény elkövetőjével szükségtelenül találkozzon.

KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD

A különleges bánásmódot a sértett és a tanú igényelheti, és ezzel a státusszal a büntetőeljárás során a sérülékeny helyzetben lévő áldozatokat többletjogok, illetve védelmi intézkedések illetik meg.

Online is be lehet adni ilyen jellegű igényt, a rendőrség online felületén (hasonlóan az online feljelentéshez), az 'Indítvány' kategóriában.

A sértett és a tanú különleges bánásmódot igénylő személynek minősül, ha a személyes jellemzői vagy az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jellege és körülményei alapján jogaik gyakorlásában, kötelezettségeik teljesítésében vagy ezek megértésében akadályozva vannak.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT MEGALAPOZÓ KÖRÜLMÉNYEK

A különleges bánásmód megállapíthatósága szempontjából jelentősége van az érintett személy életkorának, szellemi, fizikai, egészségi állapotának, az eljárás tárgyát képező cselekmény kirívóan erőszakos

jellegének, illetve a sértettnek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonyának.

Az **elkövető és az áldozat viszonyának** jellege is alapot adhat a különleges bánásmódra – ez a **párkapcsolati erőszak esetekben fontos hivatkozási alap**. Azonban ezekben az esetekben is javasolt a különleges bánásmódot önállóan igényelni, mivel ennek a státusznak a létezésével és a hozzá kapcsolódó intézkedésekkel, amelyekre a státusz jogosít, nem biztos, hogy minden eljáró személy tisztában van.

Automatikusan a különleges bánásmódot igénylő személy kategóriájába esik a 18 éven aluli személy, a fogyatékkal élő személy (akkor is, ha a fogyatéknincs hivatalosan elismerve) és a **szexuális jellegű bűncselekmény sértettje**.

A **bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság hivatalból is rendelkezhet** a különleges bánásmód elrendeléséről, már az érintett személlyel történő első kapcsolatba kerüléskor, de ezt követően is folyamatosan vizsgálja az azt megalapozó körülmények fennállását vagy változását. A minősítés történhet hivatalból, vagy az érintett indítványára, minden esetben egyéni értékelés alapján, melyet egy adatlap kitöltésével végeznek.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD TARTALMA

A büntetőeljárás szervei a különleges bánásmódot igénylő személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete, illetve védelme érdekében a különleges bánásmódot megalapozó körülményekkel arányos intézkedést alkalmaznak. Ezeket az intézkedéseket a jogszabályok csak példálózó jelleggel sorolják fel, ezen kívül rugalmasan lehet alakítani az illető egyéni élethelyzetének és szükségleteinek figyelembevételével. A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések egyetlen korlátja, hogy alkalmazásuk nem járhat a büntetőeljárásban részt vevő más személy eljárási jogainak sérelmével.

A különleges bánásmód körébe eső intézkedés lehet például a kihallgatás kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel történő rögzítésének elrendelése (ennek előnye lehet a vallomástétel többszörös megisméltésének elkerülése); a nemi élet szabadsága elleni és a hozzátartozó sérelmére elkövetett személy elleni bűncselekmény miatt folyó eljárásban azonos nemű hivatalos személy általi kihallgatás joga; a kihallgatás során a vádlott tárgyalóteremből való eltávolításának joga; gyermekek esetében e célra kialakított helyiségben (gyermekmeghallgató szoba) történő kihallgatás joga; segítő igénybe vételének előmozdítása; a fokozott adatvédelem és a zárt adatkezelés lehetősége; a nyilvánosság kizárása; és a szembesítés mellőzése. Speciális védelmi intézkedések vonatkoznak a 18, illetve a 14 éven aluli személyekre. Ilyenek például a szembesítés tilalma, a vallomás rögzítése kép-, és hangfelvevőn, igazságügyi pszichológus szakértő bevonása, a terhelt és a védő jelenlétének kizárása. Az érintett személy maga is tehet javaslatot az alkalmazott intézkedésekkel kapcsolatban. Egyszerre több intézkedés is elrendelhető.

A különleges bánásmód megállapításáról külön határozat hozatala nem szükséges, azonban a sértett különleges bánásmód megállapítása iránt előterjesztett indítványának elutasítását határozatba kell foglalni.

A bíróság összefoglalóját erről itt találhatja:

www.birosag.hu/sites/default/files/kulonleges_banasmod.pdf

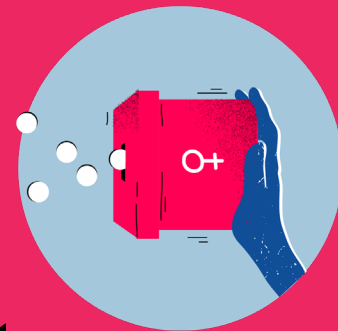
info@patent.org.hu | www.patent.org.hu
www.nokjoga.hu | www.support.patent.org.hu

Adószám: 18192249-1-41

Bankszámlaszám: 10918001-00000069-60330007

A NŐK ELLENI ERŐSZAK ÁLDOZATAINAK JÁRÓ ANYAGI TÁMOGATÁSOK ÉS KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK

PATENT JOCSEGÉLY-SZOLGÁLAT
NŐK ELLENI ERŐSZAK ÁLDOZATAINAK

06 80 80 80 81

szerda 16-18, csütörtök 10-12

Magyarországról ingyenesen hívható

www.patent.org.hu

